

SEPARAAT
No. 3184

Ecologie onderwijs aan een jonge universiteit in Zuid-Soedan

In september 1977 startte de universiteit van Juba in Zuid-Soedan en de verwachtingen waren hoog gespannen, zowel binnenlands als buitenlands. Binnenlands werd het gezien als een bezegeling van het Addis-Abeba akkoord van 1972 dat een einde maakte aan 17 jaar burgeroorlog. Die strijd was begonnen op het moment dat Soedan, 25 jaar geleden, onafhankelijk werd na een geschiedenis van Turks, Egyptisch en uiteindelijk Engels koloniaal bestuur. Zuid-Soedan heeft een heel andere achtergrond dan het Noorden, samen te vatten als Afrikaans versus Arabisch. Het Britse bestuur had deze tegenstellingen eerder aang scherpt dan verminderd en de burgeroorlog was het onvermijdelijke gevolg. Deze begon als lokale strubbelingen met het nieuwe, grotendeels Noord-Soedanese plaatselijk gezag die geleidelijk escaleerden tot meer geweld. Pas veel later ontstond enige coördinatie tussen de verschillende stammen. De Anyanya strijdkrachten namen militair wel in kracht toe met buitenlandse hulp, maar politiek kreeg de Zuidelijke beweging eigenlijk nooit een duidelijke inhoud. Zeker niet vergeleken met recentere bevrijdingsbewegingen in Afrika. Nadat Numeliry in 1969 via een staatsgreep aan het bewind kwam in Soedan, begon hij onderhandelingen die tot het Addis-Abeba akkoord leidden. Het Zuiden kreeg een beperkte autonomie met een regionale regering en vele beloftes om de achterstand op de rest van het land in te lopen.

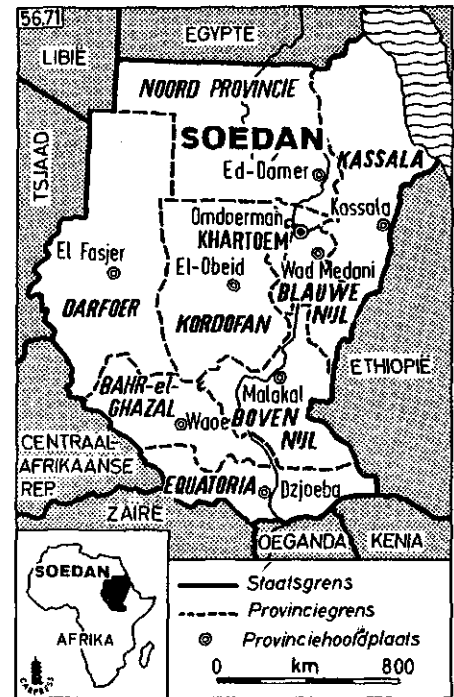
De nieuwe rol die Soedan wenste te spelen in de Arabische wereld, als graanleverancier in ruil voor olie, maakte ontsluiting van en stabiliteit in het Zuiden noodzakelijk. In het tot dusver verst ontwikkelde Midden-Soedan was de draagkracht van het milieu wel bereikt en liepen de oogsten terug, ondanks (of eigenlijk juist door) grootscheepse nieuwe ontginningsprojecten voor gemechaniseerde landbouw. Het extra Nijlwater dat het Jongleikanaal-project op zou leveren en dat deels aan Egypte en deels aan Soedan toe zal komen, was hard nodig in de verdere ontwikkeling van het Noorden. Het belang van het Noorden in een einde van de strijd moge duidelijk zijn, de zuidelijke leiders waren de strijd ook moe en wilden eindelijk wel de vruchten plukken van een burgerregering. De wezenlijke culturele tegenstellingen tussen Noord- en Zuid-Soedanezen bleven echter bestaan en de herinneringen aan de wreedheden van de oorlog zijn niet gauw uitgewist, hoe verzoeningsgezind de leiders ook zijn. De economische ongelijkheid bleef eveneens, met als duidelijkste uiting de noordelijke handelaren en winkeliers in het Zuiden, die als gesloten groep optreden. De zuidelijke regering kan geen duidelijke keuze maken tussen een 'kleine boeren' politiek om de zuidelijke bevolking zelf een kans te geven, of een politiek van grootschalige land-

Meine van Noordwijk

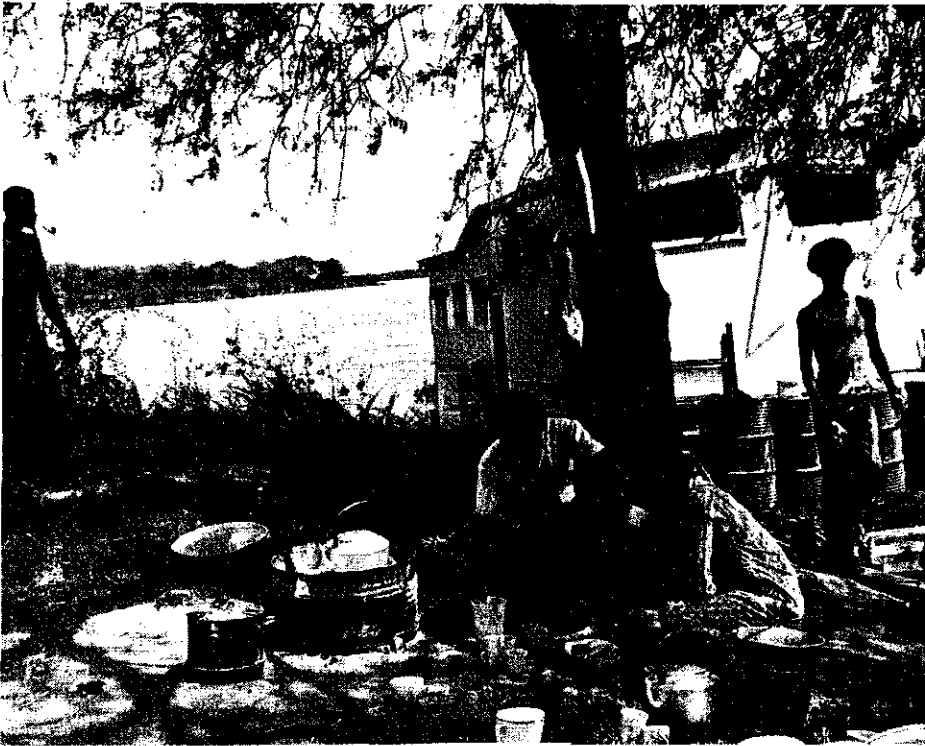
bouwprojecten voor de voedselvoorziening van de stad en later het Noorden. De politiek is erg persoons- en stamgebonden, zonder duidelijke verschillen in visie. Van een nationale identiteit is nog lang geen sprake en ook binnen het Zuiden zijn de stamverschillen groot. Al met al werd de nieuwe universiteit van Juba, de zetel van de Zuidelijke regering, opgescheept met twee geheel verschillende verwachtingen. Enerzijds zou het een 'Universiteit voor het Zuiden' worden, om het grote gebrek aan kader in het Zuiden op te vangen. Anderzijds werd ze gezien als instrument om nationale eenwording te bevorderen door het samen brengen van Noord- en Zuid-Soedanese studenten en staf. Een echt Zuidelijke Universiteit vond en vindt de centrale regering politiek veel te gevaarlijk.

Internationale steun

Internationaal vond de nieuwe universiteit vooral weerklank door de onderwijskundige vernieuwing waarmee gestart zou worden. Een nieuw curriculum werd uitgewerkt door een internationaal gezelschap

en de nieuwe 'filosofie' van Juba University zou tot uiting moeten komen in een sterk praktisch gerichte opleiding, op alle niveaus aansluitend op de problemen in de regio. In eerste instantie zou niet voor een universitaire graad opgeleid worden, maar voor een praktisch diploma, waarbij studenten pas na gebleken geschiktheid in hun werk naar de universiteit terug zouden kunnen. Men zette zich nogal af tegen de te specialistische aanpak van de gangbare universiteiten en sprak van een 'social engineer' als ideaal. De universiteit zou met verschillende Colleges starten, maar er zou veel overlap en samenwerking moeten zijn. Gestart werd met een College of Natural Resources and Environmental Studies (CNRES), landbouwrichtingen, een College of Social of Economic Studies (CSSES), een College of Education (lerarenopleiding) en een College of Adult Education and Training (CAET), waarin een al bestaand centrum voor in-service training opging. In het tweede jaar is de universiteit tegen vele adviezen in, ook gestart met een College of Medicine (CM).

Een excursie op de Nijl met de universiteitsboot: Noord-soedanese visserijstudenten aan het ontbijt en toekijkende Mundari-vissers. Is deze kloof in denk- en leefwereld overbrugbaar? De studenten lijken er weinig moeite voor te doen. (Foto: Meine van Noordwijk)

Op grond van dit programma kwam steun los van het Europees Ontwikkelingsfonds voor het bouwprogramma: een bibliotheekgebouw en stadhuis voor de voorlopige Campus (een ex-militair kamp, indertijd gebouwd als middelbare school) en toezeggingen voor de uiteindelijke nieuwbouw aan de overzijde van de Nijl. De NUFFIC en haar Britse en Westduitse zusterinstellingen IUC en DAAD besloten te helpen bij stafrecrutering op suppletiebasis. De Westduitse regering was geïnteresseerd in het helpen opzetten van een universiteitsboerderij.

Maar de stafrecrutering kwam maar traag op gang en de onderhandelingen over de universiteitsboerderij strandden in meningsverschillen over schaal en opzet. De nieuwbouwplannen zijn nog niet aan verwerkelijking toe. Inmiddels is de animo om Juba University te ondersteunen duidelijk teruggelopen. Van begin af aan is de universiteit namelijk het middelpunt van meningsverschillen en conflicten geweest, op bestuurlijk niveau, met en tussen de staf en met en tussen de studenten. Van het verwezenlijken van inhoudelijk nieuwe ideeën kwam tot op heden niet veel terecht, door verschillende oorzaken.

De studenten

De eerste lichting studenten, en de volgende tot nu toe eveneens, bestond uit drie groepen: 'National Pool', 'Mature Entry' en 'Special Intake'. Via de 'National Pool' in Khartoum wordt op basis van de hoogste eindexamencijfers de toelating geregeld tot alle Soedanese universiteiten. Arabisch is verplicht als examenvak (hoewel op de universiteiten Engels voertaal is) en aan exacte vakken wordt een hoog gewicht toegekend. Door de gebrekkige situatie op de middelbare scholen in het Zuiden, waar bijvoorbeeld de schoolsyllabi en examen-eisen niet aanwezig zijn en zeker niet vanuit het Arabisch in het Engels vertaald, komen Zuiderlingen in de National Pool nauwelijks aan bod, nog afgezien van de onregelmatigheden bij de praktijk van deze procedure. De 'Mature Entry' studenten zijn uit hun werk in overheidsdienst vrijgesteld om een vakopleiding te krijgen. In het algemeen zijn dit wat oudere studenten, met minstens twee jaar praktijkervaring. De 'Special Intake' is een niet-duidelijk gestructureerde poging om (Zuidelijke) studenten een kans te geven die naar het oordeel van de universiteit ten onrechte geen kans kregen. Veel studenten met een

Oost-Afrikaans middelbare schooldiploma, dat officieel niet in Soedan erkend wordt maar een hoger niveau heeft, kregen zo toch een kans. Ook studenten met een Soedanees schooldiploma kunnen een kans krijgen maar vaste criteria ontbreken. Er wordt zo mee geschoven dat uiteindelijk circa 50% van de studenten uit het Noorden komt en 50% uit het Zuiden. CNRES en CM hebben een veel hoger percentage uit het Noorden.

Deze 50/50 mengverhouding van studenten wordt door de centrale regering als garantie gezien dat de universiteit 'unity' bevordert, maar is het laatste jaar bron van conflicten geworden. De Zuidelijke studenten voerden actie voor een hoger percentage, de regionale regering en het universiteitsbestuur ondersteunden dit, maar de vice-chancellor verzette zich hevig en alle Noordelijke studenten boycotten de colleges sindsdien. Het laatste gerucht is, dat president Numeiry nu het universiteitsbestuur ontbonden heeft.

De Noordelijke studenten hebben niet zelf gekozen om naar Juba te komen en voelen zich daar niet erg thuis. Van hen uit gezien is het begrijpelijk dat ze geen boodschap hebben aan een eigen programma van Juba University en dat ze zich verzetten tegen alles wat anders is dan op de Universiteit van Khartoum. De meesten ambiëren immers geen baan in het Zuiden en zijn bang niet voor vol aangezien te worden als hun onderwijsprogramma anders is geweest. Direct na de opening van de universiteit werd toegegeven aan druk van (Noordelijke) studentenzijde om het praktijkdiploma af te schaffen en direct voor een academische graad op te leiden. Ook verdere nieuwe ideeën over een anders opgebouwd curriculum of cursussen stuitten af op protesten van vooral de Noordelijke studenten. Daarbij is er een voortdurende drang tot zo vroeg en zo ver mogelijke specialisatie. Een deel van de staf probeert dit tegen te gaan, maar de vice-chancellor speelt in dezen een onduidelijke rol. De onderlinge strijd tussen Noordelijke en Zuidelijke studenten over de vorming en het bestuur van de studentenvereniging leidde tot veel onrust en eenmaal tot de tijdelijke sluiting van de universiteit. Binnen de noordelijke studenten zijn wel verschillen tussen conservatieve en liberale moslim groeperingen en tussen de Zuidelijke studenten zijn stamverschillen, met name Dinka's versus Equatorianen, maar in veel conflicten sluiten de rijen zich tot Noord tegenover Zuid. Van nationale integratie is geen sprake, eerder het tegendeel.

De staf

In mijn ogen de voornaamste reden dat het oorspronkelijke curriculum niet verwezenlijkt werd, was de aanwezige staf. Velen van hen, vooral ook in CNRES, waren en zijn niet wezenlijk gemotiveerd om anderssoortig onderwijs op te zetten dan zij zelf genoten. Vooral voor de vrij grote groep Pakistani en Indiërs in de staf gaat dit op, waarbij onder het argument 'wij weten wat goed is voor een ontwikkelingsland omdat we zelf uit een komen, die westerse nieuwlichterij is irrelevant' het geplande curriculum over boord gezet werd en vervangen door de klassieke universiteitsleerstof. Velen onder de staf komen nauwelijks buiten Juba en kennen Zuid-Soedan maar zeer gebrekkig. De gekozen onderwijsvormen zijn zeer conventioneel met veel hoorcolleges en weinig practica en er is een strikt examensysteem ingevoerd dat de studenten in het uit-het-hoofd-leren ritme houdt waar de meesten de middelbare school mee door kwamen. Mijns inziens is dit grotendeels te wijten aan een uit geestelijke luiheid voortgekomen weigering over nieuwe vormen na te denken.

Bij de vele conflicten in de universiteit, dreigde de staf steeds in twee kampen uiteen te vallen: Aziaten en Noord-Soedanezen aan een kant, de meeste Europeanen en de weinige Zuid-Soedanezen aan de andere kant. Het afgelopen jaar ontstond onrust onder de staf door het plotselinge en niet-zuiver gemotiveerde ontslag van eerst een Engels en later een Zuid-Soedanees stafflid. De vër gaande concentratie van bestuursmacht in de handen van één man, i.c. de vice-chancellor, wordt steeds meer aangevochten maar tot dusver zonder succes. Het nu heel openlijke conflict tussen hem en de Zuidelijke stafleden heeft nog niet te overziene gevolgen.

Positieve ontwikkelingen

Dit verhaal lijkt erg negatief tot dusver en dat is ook wel terecht voor zover het de grote lijn betreft. Maar er zijn zeker ook positieve ontwikkelingen te melden. De gehele situatie mag chaotisch zijn, het laat wel ruimte voor eigen initiatief. Met de regionale ministeries is in het algemeen een zinvolle samenwerking mogelijk, zoals bij de opzet van de universiteit voorzien was. De universiteitsstaf kan de vaak zwak bezette Ministeries helpen, nieuwe ideeën inbrengen en meehelpen met in-service training. De ministeries op hun beurt kunnen helpen bij het organiseren van praktische stages voor studenten e.d. De meeste van deze contacten komen informeel tot stand. Bij het organiseren van in-service

training speelde het College of Adult Education and Training tot voor kort een grote rol, maar dit is nu sterk verminderd door het wegvallen van de Westduitse sponsor van dit College na conflicten met de vice-chancellor. Voor de huidige universiteitsbestuurders heeft dit soort werk geen prioriteit. Individueel gaan stafleden er wel mee verder.

Via een serie seminars op elke woensdagavond met een zeer gevarieerd programma wordt getracht studenten en staf van de diverse colleges samen te brengen met alle daarin geïnteresseerde buitenstaanders, meest van ministeries of hulporganisaties. Een groep studenten van verschillende colleges is de afgelopen jaren georganiseerd rond het thema 'curriculum for village needs'. Dit is gestart binnen het College of Education om op de lange duur te streven naar relevantere onderwijsprogramma's voor alle scholen. Door contacten met voorlichtingswerkers van de diverse

Striga, een wortelparasiet van Sorghum, het hoofdvoedselgewas in de Soedan. De Striga wordt een probleem bij continu-teelt zonder de traditionele braakperiodes. Toenemende druk op het land leidt tot afnemende oogsten. (Foto: Meine van Noordwijk)

hulporganisaties is het uitgegroeid tot een forum voor discussie over ontwikkeling op dorpsniveau. Tot dusver is tweemaal een workshop georganiseerd in de universiteitsvakantie en eenmaal is een groep studenten en stafleden anderhalve week meegeweest met veldwerk van community development officers in opleiding. Al deze activiteiten gebeuren buiten het officiële universiteitsprogramma om, maar worden door de deelnemende studenten wel zeer positief beoordeeld.

Ecologie-onderwijs

Ik zal nu proberen aan te geven hoe op mijn vakgebied, ecologie, de universiteitsfilosofie uitgewerkt kan worden.

Soedan omvat als grootste land van Afrika alle ecologische zones van woestijn tot regenwoud, inclusief een zeekust en hooggebergte. Elk van deze ecologische zones heeft een eigen gebruikswijze met daarmee samenhangende milieuproblemen als gevolg van ontwikkeling. In Noord- en Midden-Soedan is verwoestijning een groot probleem, met als oorzaak vooral groot-schalige gemechaniseerde landbouw op daarvoor ongeschikte grond. In Zuid-Soedan is op enkele plaatsen de bevolkingsdruk op het land al zo groot dat de braakperiodes in de 'shifting cultivation' te kort worden. Dit gebeurt met name langs wegen en rond marktplaatsen. De bodemvruchtbaarheid loopt terug en onkruiden zoals Striga, nemen erg toe. Herstel van de boomvegetatie wordt bemoeilijkt door het vele niet-gecontroleerde branden. Dit proces van 'savannisatie' van de oorspronkelijke bosvegetatie, kan gevolgd worden door verwoestijning van de savanne als de druk verder toeneemt. Het brandhoutprobleem heeft ook rond Juba, met een regenval die op zich weelderige plantengroei toelaat, gezorgd voor een grote kale vlakte. Verdere ecologische problemen zijn erosie in de berg- en heuvelgebieden, overbeweiding door te veel vee (in het Noorden in de droge tijd, in het overstromingsgebied van de Nijl juist in de natte tijd op de schaarse hogere gronden) en het gehele complex van moeilijk te overziene gevolgen van het Jongleikanaal. Veel van deze problemen kunnen worden samengevat in de stelling dat het traditionele systeem van landgebruik goed was ingepast in de milieu-omstandigheden, maar dat nu problemen ontstaan door de toenemende intensiteit van het landgebruik bij een toenemende bevolking en bij toenemende technische hulpmiddelen. Ecologische argumenten kunnen op drie niveaus een rol spelen bij de discussie over ontwikkeling:

1. Bij het voorkomen of herstellen van milieu-degradatie zoals ontbossing, erosie of verwoestijning,
2. Bij het pleiten voor een ontwikkelingsstrategie die uitgaat van de bestaande situatie en met kleine stapjes verbetering probeert aan te brengen, in plaats van 'groene revoluties' die op grote schaal technische veranderingen invoeren zonder de geologen de gevolgen daarvan op het systeem als geheel te overzien. Het biologische proces van adaptatie door evolutie kan als voorbeeld dienen.
3. Bij het ter discussie stellen van de materiële doelstellingen van ontwikkeling. De beperkte hoeveelheid grondstoffen en energie maken dat de huidige Westerse levensstijl slechts voor een kleine elite haalbaar is, zowel internationaal als binnen ontwikkelingslanden. Uitputting van grondstoffen en vervuiling zijn twee aspecten hiervan. De meerderheid van de Zuid-Soedanezen leeft nog in een vrijwel volledige zelfvoorzieningssituatie, d.w.z. voorziet in eigen behoeften en is nog niet afhankelijk van de markteconomie.

Waarschijnlijk zal niemand moeite hebben met het eerste soort argumenten, de tweede en derde soort zijn meer politiek en dus controversieel. Misschien heeft het zin drie basishoudingen te onderscheiden van

(buitenlandse) ontwikkelingswerkers; de 'stay where you are' groep romantiseert de traditionele situatie, de 'copy me' groep idealiseert de Westerse technologie en ideologie en ziet ontwikkeling als een éénbaansweg die zonder vertakkingen tot een doel leidt waar dan ook geen discussie over mogelijk is. Ook bij Soedanese leiders is deze 'koloniale' instelling wijd verbreid, getuige het 'if we have to drive our people to paradise with sticks, we shall do so' (opmerking gemaakt n.a.v. lokale protesten tegen het Jongleikanaal), de 'don't follow us' groep probeert een tussenweg te vinden, door vooral op de fouten te wijzen die elders gemaakt zijn, op de ongewenste sociale en ecologische neven-effecten van economische ontwikkeling. Dit in de hoop dat men tot een beter gebaseerde keus van de eigen ontwikkelingsdoel en -methode kan komen. Het is samen te vatten in het besef dat 'non-material values do matter'. Uit de manier van stellen moge duidelijk zijn dat ik mij tot de 'don't follow us' groep reken. Dit betekent dat je de hoge status van buitenlander tegen wie opgekeken wordt juist gebruikt om duidelijk te maken wat er misgegaan is in het buitenland en wat er in hun huidige situatie voor waardevols aanwezig is. Deze keus leidt tot een stellingname tegen te vroege en te enge specialisatie in opleidingsprogramma's. Het 'al-

les hangt met alles samen' is al te vaak niet onderkend door kortzichtige technocraten. In het programma voor CNRES-studenten nemen technische cursussen in landbouw, veeteelt, bosbouw, visserij of wildbeheer het grootste deel van de tijd in, maar ecologische ideeën krijgen ook aandacht. Het eerstejaarsprogramma biologie is van het klassieke morfologieprogramma omgebogen tot een cursus met een sterk aut-ecologisch (relatie plant/dier met omgevingsfactoren) accent. De adaptatie van planten en dieren aan de diverse milieus en de totaal-fysiologie van intacte organismen zijn de centrale vraagstelling. Na de sterk theoretische middelbare school, is training in het zelf waarnemen en waarnemingen interpreteren tijdens practica de hoofddoelstelling. Aan het eind van het 1e jaar komt een stukje syn-ecologie (onderlinge samenhang van alle organismen met het totale milieu) aan bod door naar de onderling samenhang in een savanne en een zoetwater ecosysteem te kijken. In het tweede jaar komen de meer gedetailleerde biologische vakken van anatomie/fysiologie en taxonomie aan bod. In het derde jaar start de specialisatie van de studenten over de vijf afstudeerrichtingen, maar er is nog een gezamenlijke cursus 'ecological analysis'. Hierin staat het populatie-niveau centraal, met 'evenwicht' en 'regulatie' als kernwoorden, maar ook een ecologische analyse van traditionele landbouwmethodes komt aan bod. Integratie met studenten van CSES wordt gezocht in een simulatiespel over het Jonglei-kanaal project. De diverse argumenten pro en contra komen hierin aan bod en de politieke beslissingsstructuur wordt verduidelijkt. Voor het laatste studiejaar zou er een cursus moeten komen waarin landgebruik centraal staat, met vooral aandacht voor systemen voor geïntegreerd landgebruik zoals 'agro-forestry' waarin bomen zowel als gewassen en/of vee een rol spelen. Dit is tot dusver echter nog niet uitgewerkt.

Het meeste van dit onderwijs vindt plaats in of rondom Juba. De plannen voor veldcentra verspreid door de regio zijn tot dusver slechts mooie woorden en transport is moeilijk. Wel is het mogelijk de studenten in de lange vakanties aan een scriptie over de ecologie van hun eigen woongebied te laten werken.

Persoonlijke evaluatie

Tot slot van dit artikel volgt hier nog een korte persoonlijke evaluatie van twee jaar werken in Juba. Door me niet op te stellen als de al-wetende buitenstaander heb ik

Studenten in gesprek met een Bari-veeboer in zijn 'cattle-camp' tussen rokende mest. Deze foto werd gemaakt tijdens de workshops 'curriculum for village needs'. (Foto: Meine van Noordwijk)

zelf veel kunnen leren samen met de studenten. In het begin werd dit door een deel van de studenten niet begrepen omdat het niet in hun beeld van leren en wetenschap paste dat op status en feitenkennis gebaseerd was. Het doorbreken van dit beeld is hopelijk een bijdrage tot de vorming van een iets minder elitaire elite.

Ondanks de vele conflicten is er mijns inziens zeker positief werk te doen op de universiteit van Juba. Juist door de chaos is er een grote vrijheid om zelf contacten met ministeries te zoeken of een groep als de 'curriculum for village needs'-workshop te helpen. De universiteit van Juba is niet het voorbeeld van onderwijsvernieuwing geworden dat buitenstaanders, o.a. in de NUFFIC hoopten. Verdere steun is daarom discutabel geworden. Toch geloof ik wel dat de universiteit, ook in de huidige situatie, een positieve rol speelt bij de emancipatie van Zuid-Soedan. Soedan is een van de concentratielanden van de Nederlandse ontwikkelingshulp, waarbij globaal 1/3 van de hulp aan het Zuiden ten goede zou moeten komen. Binnen dat kader is verdere steun aan de universiteit m.i. zeker zo zinvol als de overige huidige activiteiten waarbij Nederland betrokken is. Juist door de kansen die het biedt om op kleine schaal mee te helpen aan trainingsprogramma's op allerlei niveau van lokale mensen. Soedan heeft gigantische problemen bij het zich evenwichtig aanpassen aan een veranderende wereld. Iedere bijdrage om Soedanezen daar zelf helderder over te laten nadenken moet op den duur vrucht afwerpen.

Meine van Noordwijk heeft als suppletiedeskundige twee jaar aan de Universiteit van Juba in Zuid-Soedan ecologie gedoceerd.

Op het moment, dat dit nummer ter perse gaat, wordt er geen onderwijs gegeven aan de universiteit van Juba. De in bovenstaand artikel beschreven wrijvingen hebben geleid tot een welhaast onoverbrugbare vertrouwenscrisis tussen de betrokkenen. De rector magnificus heeft een uitvoerig verweerschrift gepubliceerd en de universiteit gesloten.

discussie

Hoe autonoom is de Gadjah Mada Universiteit?

In Overzicht van juni 1981 staat een artikel van Kommer L. Braber over het samenwerkingsverband dat de Universitas Gadjah Mada (UGM) in Yogyakarta heeft met de VU te Amsterdam, de RU te Utrecht en de LH in Wageningen.

De auteur steekt daarin de loftrumpet over het samenwerkingsverband met de UGM en stelt schamper over de critici; 'enkele groeperingen in Nederland die in het algemeen hun mening niet onder stoelen of banken steken (. . .) twijfelden aan de autonomie van de UGM'.

Volgens Braber speelt de UGM (studenten en staf) een belangrijke rol in kritiek op het overheidsbeleid. Volgens de Indonesië Werkgroep loopt de UGM aan de leiband van de militaire bewindvoerders in Djakarta en wordt die band steeds steviger aangehaald. In het nu volgende proberen we aan te tonen dat dit geen loze kreet is.

Als bekend mag verondersteld worden dat in '65 een militaire coup generaal Suharto aan het bewind bracht. Een half miljoen mensen sneuvelden en er vonden op grote schaal politieke zuiveringen plaats. Van de UGM werden 2000 studenten en 30 procent van de staf verwijderd.

Aan het hoofd van de UGM staat een rector. En, stelde Braber in dit blad een aantal jaren geleden zelf; 'Daarbij moet men bedenken dat de positie van een rector van een universiteit in Indonesië veel sterker is dan die van b.v. een College van Bestuur in de Nederlandse situatie' (. . .) via benoemingen kunnen de autoriteiten een reële invloed op het universitair beleid uitoefenen. Een rector van een Staatsuniversiteit, wordt op voordracht van de senaat benoemd door de president zelf' (1).

Technocraten.

En hiermee slaat Braber de spijker op de kop. Met regelmatige tussenpozen onderhouden rectoren van de staatsuniversiteiten (o.a. de UGM) contacten met de president van de republiek, generaal Suharto. Gedurende periodes van spanningen (in 1974 de Malariëllen en in 1978 de verkiezingen), vinden er extra bijeenkomsten plaats. Alle rectoren van de staatsuniversiteiten zijn óf militairen óf in het westen opgeleide technocraten (2). Prof. dr. Sukadji Raduwihardjo, rector van de UGM, is een in Berkeley, de V.S., opgeleide econoom.

Over de relatie overheid - universiteit stelt Sukadji in een speech tijdens een NUFFIC seminar; 'But it is clear that the relation

Indonesië Werkgroep VU

between governments and universities in Southeast Asia, is closer than is the case in the Western world (. . .)' (3). Overigens stelt de onderwijsdeskundige Fischer in '64, dus ten tijde van Soekarno, ook al; '(. . .) Indonesian universities would appear to be, among those in S.E. Asia, most closely connected with the central government' (4).

Hoe ligt nu de formele machtstructuur op de UGM; in hoeverre is er sprake van invloed van de regering op de gang van zaken aldaar? Aan het hoofd van de UGM staat een rector, terzijde gestaan door een commissie van toezicht (curatoren). De commissie van toezicht bestaat uit een honorair voorzitter, een algemeen voorzitter, een gedeputeerd voorzitter, een secretaris en zes leden waarvan er vijf een militaire rang hebben, t.w. de gedeputeerd gouverneur van Yogyakarta, de commandant van het 'Second Defence Territory', de regimentscommandant van de 072 militaire regio, de commandant van de 096 politiemacht en het hoofd van de provinciale procureur (5).

De conclusie is gewettigd dat de (militaire-)regeringsinvloed op het bestuur van de universiteit aanzienlijk is.

Huwelijk

In het blad Overzicht wordt Sukadji aangehaald als hij beweert dat de invloed van de